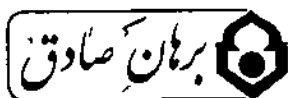

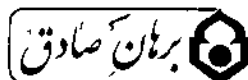
خلیج همیشه فارس

سهیلا نیک‌نیا

www.ketab.ir

سرشناسه	نیکنیا، سهیلا، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	خلیج همیشه فارس/ سهیلا نیکنیا.
مشخصات نشر	تهران انتشارات برهان صادق، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	۲۷۲ ص.؛ ۱۳/۲۱×۵/۵ س.م.
وضعیت فهرست نویسی	ایها
یادداشت	کتابنامه ص. ۲۶۵ - ۲۷۰.
موضوع	خلیج فارس
موضوع	خلیج فارس -- تاریخ
موضوع	خلیج فارس -- اوضاع اقتصادی
رده بندی کنگره	۱۳۹۱ ۸۶۸/۲۱۳۲۲ DSR
رده بندی دیویی	۹۵۵/۷۲۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۹۰۳۶۱۳

☐ خلیج همیشه فارس

☐ سهیلا نیکنیا

☐ چاپ اول: ۱۳۹۱

☐ چاپ و صحافی: دهکده

☐ قطع و تعداد صفحات: ۲۷۲ صفحه رقی

☐ شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

☐ بها: ۱۶۰۰۰ تومان

☐ شابک: ۷-۳۶-۶۷۶۱-۶۰۱-۹۷۸

☐ توجه: به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۳۸/۱۰/۱۱ و هم‌چنین قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی مصوب ۱۳۵۰ کلیه حقوق این اثر به هر نحو برای انتشارات برهان صادق محفوظ می‌باشد. هر کس تمام یا قسمتی از این کتاب را بدون اجازه، نشر یا پخش یا عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست

مقدمه	۷
فصل ۱: پیدایش خلیج فارس	۹
فصل ۲: نام خلیج فارس	۱۵
خلیج فارس در لغت‌نامه‌ی دهخدا	۱۵
تاریخچه‌ی دریانوردی در خلیج فارس	۷۱
نام کشورهای حوزه‌ی خلیج فارس	۱۹
وجه تسمیه خلیج فارس	۲۹
فصل ۳: تاریخ خلیج فارس	۳۷
نام تاریخی خلیج فارس	۴۲
جنگ‌های خلیج فارس	۴۷
استعمار در خلیج فارس	۷۹
فصل ۴: جزایر خلیج فارس	۱۰۳

چگونگی شکل‌گیری منازعه جزایر سه‌گانه و حل و فصل آن ۱۳۰

فعالیت دولت آلمان در خلیج فارس ۱۳۱

فصل ۵: اقتصاد خلیج فارس ۱۵۹

منابع نفتی ۱۶۰

منابع گاز ۱۶۱

صنایع پتروشیمی ۱۶۲

تجارت ۱۶۳

منابع غذایی ۱۶۵

معادن ۱۶۷

پیوست: نقشه‌های خلیج فارس ۱۶۹

دوره‌ی باستان تا سال ۴۰۰ میلادی ۱۶۹

از سال ۴۰۰ تا ۱۴۷۰ میلادی ۲۰۱

از سال ۱۴۷۰ تا ۱۷۰۰ میلادی ۲۰۹

از سال ۱۷۰۰ میلادی تا کنون ۲۲۳

منابع ۲۶۵

الف. منابع فارسی ۲۶۵

ب. منابع عربی ۲۷۰

مقدمه

خلیج فارس در جنوب ایران و با وسعت حدود ۲۳۲۸۵۰ کیلومتر مربع، در میان ایران و شبه جزیره عربستان واقع شده و از طریق تنگه هرمز، به دریای عمان مربوط است.

کشورهای ایران، عمان، عراق، عربستان سعودی، کویت، امارات متحده عربی، قطر و بحرین، در کناره خلیج فارس قرار دارند. طول آن، از دهانه اروندرود در شمال غربی تا تنگه هرمز در جنوب شرقی، حدود ۸۰۵ کیلومتر است و عرض آن میان ۵۶ تا ۲۸۸ کیلومتر، متفاوت است.

خلیج فارس نامی است به جای مانده از کهن ترین منابع؛ زیرا که از سده های پیش از میلاد سر بر آورده است و با پارس و فارس - نام سرزمین ملت ایران - گره خورده است.

حداکثر ژرفای آن ۱۸۲ متر در رأس المسندم و حداقل ۳۰ متر در

دهانه اروندرود است.

سراسر ضلع شمالی آن را سواحل ایران دربر گرفته و در مساحت کمی از گوشه شمال غربی آن، کشورهای کویت و عراق قرار دارند. در کف خلیج فارس، برآمدگی‌های سنگی و مرجانی وجود دارد که محل صید مروارید است.

در فلات قاره و در اعماق آب‌های خلیج فارس، مخازن و میدان‌های وسیع نفتی قرار دارد که به خاطر استخراج نفت در پیرامون آن، از اهمیت بازرگانی خاصی برخوردار شده است. خلیج فارس دریایی است آزاد که ایران را به وسیله راه تنگه هرمز و از طریق آب‌های اقیانوس هند، با سایر آب‌ها و کشورهای دنیا مربوط می‌کند.

این خلیج از آن جهت سر راه خطوط دریایی خاور میانه واقع شده، از نظر استراتژیکی نیز اهمیت دارد.

به موازات ساحل دریا، رشته کوه‌هایی قرار دارند. این ارتفاعات در بعضی نقاط، به دریا منتهی می‌شوند و گاهی هم از دریا دور شده، در دشتهایی میان دریا و ارتفاعات قرار می‌گیرد.

حدود ۷۸ درصد صید منابع آبی کشور در سواحل جنوبی انجام می‌شود. مهم‌ترین انواع ماهیان دریاهای جنوب عبارت‌اند از: حلوا، شیرماهی، شوریده، قباد، سرخو و سنگسر.

خلیج فارس و سواحل آن، معادن سرشار نفت و گاز دارد و مسیر انتقال نفت کشورهای ایران، عراق، کویت، عربستان و امارات متحده عربی است و به همین سبب، منطقه‌ای مهم و راهبردی به شمار می‌آید.